

Udviklingskontrakt 2019 for Tandplejen

I udviklingskontrakten fremgår det, hvilke udviklingsmål vi skal arbejde med i årets løb. Udviklingsmålene viser både, hvordan vi; bidrager til realiseringen af Skanderborg Byråds politikker og forandringer, hvordan vi arbejder sammen med andre dele af det kommunale fællesskab, hvordan vi realiserer vores egne, lokale ambitioner og hvordan vi følger op på virkningerne, af det vi har sat i gang.

Overordnet udviklingsmål:

Brugerne udvikler sunde vaner, så tænderne bevares funktionsdygtige gennem hele livet

Aktiviteter samlet set:

Alle Tandplejens aktiviteter sigter ideelt set mod, at brugerne i samarbejde med Tandplejen vil kunne udvikle sunde vaner, så tænderne bevares funktionsdygtige gennem hele livet. I virkelighedens verden indebærer det, at Tandplejen søger at skabe mest mulig sundhed under de givne rammer og med de aktuelle ressourcer. Ressourcer skal i denne sammenhæng forstås i bredest mulige betydning, nemlig som Tandplejens samlede potentiale af menneskelig, faglig, bygningsmæssig og økonomisk kapital i samspil med patientens behov, formåen og Kooperation. Tandplejens afledte delmål vil således i praksis søge efter størst mulig målopfyldelse i krydsfeltet mellem på den ene side faglige og brugermæssige hensyn og på den anden side hensynet til personale og økonomi.

Opfølgning på det overordnede udviklingsmål:

I det følgende eksemplificeres en række delmål (Ia-If), der hver især tager afsæt i Tandplejens overordnede udviklingsmål.

I. Tandplejens kerneydelser

I a. Mest mulig tandsundhed for pengene

Tandplejen vil i 2019 fortsat arbejde for:

1. At tandplejens opgaver løses på et højt fagligt niveau.
2. At personaleressourcerne udnyttes bedst muligt gennem opgaveglidning mellem tandplejens faggrupper.
3. At personalekompetencerne bringes til fuld udfoldelse gennem sparring personalegrupperne imellem.
4. At tandplejen er opmærksom på muligheden for opgaveglidning i forbindelse med stillingsvakanse.
5. At kostbart klinikudstyr udnyttes bedst muligt.
6. At materialespild undgås på større klinikker.

Aktiviteter og opfølgning:

Ad 1: Kursusafholdelse og kollegial sparring benyttes flittigt i Tandplejen.

Ad 2 og 3: Opgaveglidning finder sted efter LEON-princippet (Laveste Effektive Omkostningsniveau). I praksis betyder det, at specialtandlægen i videst muligt omfang delegerer opgaver til tandlæger, tandplejere og klinikassistenter, så den enkelte faggruppe løser en given opgave til færrest mulige omkostninger. Opgaveglidning bidrager samtidig til et kompetenceløft af tandlæger, tandplejere og klinikassistenter, og opgaveglidning har derfor også en gunstig indflydelse på arbejdsmiljøet.

Ad 4: Tandplejen vurderer i forbindelse med stillingsvakanse, om der er mulighed for opgaveglidning mellem faggrupper eller tilpasning af eksisterende normeringer.

Ad 5 og 6: Tandplejens klinikstruktur bidrager nu til, at en effektiv udnyttelse af udstyr og materialer er mulig.

I b. Mestring af egen tandsundhed

Tandplejen vil i 2019 fortsat arbejde for:

- At 0-17 årige gennem forløbet i Tandplejen kommer til at mestre egen tandsundhed.
- At forebygge tandlægeskræk hos 0-17 årige.
- At tandsundheden blandt 0-17 årige (cariesfriheden) er højst mulig under de givne rammer.
- At tandsygdomsforekomst blandt 0-17 årige (cariesforekomst) er lavest mulig under de givne rammer.

Aktiviteter og forudsætninger:

- Tandbehandling udføres altid så smertefrit som muligt.

- Tandbehandling finder sted efter aftale og med accept fra patient og forældre.
- Tandplejens medarbejdere er i dialog med patient og forældre om påtænkte behandlinger, så forventningsafstemning er opnået inden behandlingsstart.
- Tandplejens medarbejdere har den tilstrækkelige psykologiske indsigt i og forståelse for brugergruppens behov på forskellige udviklingstrin.
- Dialog med patient og forældre om kost, mundhygiejne mv.
- Forebyggende tiltag tilpasset den enkelte.

Opfølgning på kontraktmålet:

Opfølgning på kontraktmålet finder sted på daglig basis i mødet med patienter og forældre. Særligt forældre med mindre børn informeres om, at ansvaret for tandbørstningen hos børn under 10 år er en forældreopgave. Ligeledes gives der instruktion til forældre og børn over 10 år i tandbørsteteknik mv. Herudover finder opfølgning sted på klinikmøder, fagmøder og kursusarrangementer samt i dialog med nærmeste leder i de tilfælde, hvor en behandlingssituation udvikler sig uheldigt.

En gang årligt følges op på målet for to nøgleparametre, nemlig cariesfrihed og cariesforekomst. Cariesfrihed angiver fravær af caries og fyldninger, mens cariesforekomst angiver antallet af tandflader, som har caries eller tandfyldning. En tand har fem tandflader. Der udarbejdes statistik for fire årgange: 5-, 7-, 12- og 15-årige. Herunder er udviklingen fra 2009 til 2017 illustreret:

Cariesfrihed	År 2009	År 2017
5-årige:	86,50 % af årgangen er cariesfri	92,05 % af årgangen er cariesfri
7-årige:	68,34 % af årgangen er cariesfri	83,18 % af årgangen er cariesfri
12-årige:	69,24 % af årgangen er cariesfri	81,31 % af årgangen er cariesfri
15-årige:	52,94 % af årgangen er cariesfri	71,12 % af årgangen er cariesfri
Cariesforekomst	År 2009	År 2017
5-årige:	0,56 tandflade har fyldning eller caries	0,30 tandflade har fyldning eller caries
7-årige:	1,63 tandflade har fyldning eller caries	0,76 tandflade har fyldning eller caries
12-årige:	0,81 tandflade har fyldning eller caries	0,45 tandflade har fyldning eller caries
15-årige:	1,54 tandflade har fyldning eller caries	0,87 tandflade har fyldning eller caries

I c. Større lighed i Tandsundhed

Tandplejen vil i 2019 fortsat arbejde for, at ligheden i tandsundhed øges.

Aktiviteter:

Tandplejen arbejder med en *bevidst skævfordeling af ressourcerne*. Tandplejetilbuddet er et *behovsorienteret tandplejetilbud*, hvilket indebærer, at ressourcerne – i form af materialer og arbejdstimer – bruges, hvor behovet er størst. Tandplejen opererer med fast undersøgelsesinterval på 12 eller 18 måneder mellem undersøgelserne. Herimellem kan der være behov for forebyggende tiltag eller indkaldelse til fx kontrol af tandskifte eller tandfrembrud.

Opfølgning på kontraktmålet:

Opfølgning på kontraktmålet finder sted i løbende dialog mellem behandleren, patienten og forældrene samt mellem leder, behandler og medarbejdere. En gang årligt følges op på målet for tandsundhed og tandsygdom ved hjælp af de tabeller for cariesfrihed og cariesforekomst som angivet ovenfor.

I d. "Den rigtige behandling til den enkelte patient"

Målet er, at behandlingen gennem dialog og forventningsafstemning med patient og forældre tilpasses den enkelte patient. Særligt i forbindelse med tandreguleringsbehandlinger, som strækker sig over flere år, er en forventningsafstemning afgørende, da tandbøjlen vil kunne gøre uoprettelig skade på tænderne, hvis anvisningerne fra specialtlægen ikke følges, og bøjlen derefter må fjernes før behandlingens afslutning. Den *rigtige* behandling er således ikke den samme til alle patienter. Tandlægens fornemste opgave er derfor at tage hensyn til, at *der er et menneske i den anden ende af tanden*, så både patienten og tandlægen kan være tjent med den valgte behandling.

Aktiviteter:

Tandplejen har i 2015 udarbejdet en "Kontrakt for Tandreguleringsbehandling". Kontrakten samt fordele, ulemper og risici ved den påtænkte tandreguleringsbehandling bliver ved en samtale med specialtlægen gennemgået i dialog med patient og forældre. Sigtet med kontrakten og den ledsagende samtale er, at den nødvendige forventningsafstemning kan finde sted, inden behandlingen iværksættes. Alternativt kan drøftelsen give forældre og patient mulighed for at takke nej til tilbuddet om tandregulering på baggrund af en saglig dialog.

Opfølgning på kontraktmålet:

Specialtandlægerne og tandreguleringssteamet er under tandreguleringsbehandlingen i løbende dialog med patient og forældre, således at relevante interventioner kan iværksættes rettidigt. Det er vurderingen, at dette fokus på den nødvendige patientkooperation gennem hele behandlingen bidrager til at højne behandlingskvaliteten, også i de tilfælde, hvor behandlingen må afbrydes eller afsluttes som en kompromisbehandling.

I e. Kommunal specialtandpleje til mindst 50 procent af specialtandplejepatienterne

Målet er, at Tandplejen også i 2019 varetager specialtandpleje for 50 % eller flere af Skanderborg Kommunes specialtandplejepatienter, mens Region Midt varetager specialtandpleje for 50 % eller færre af kommunens specialtandplejepatienter.

Aktiviteter:

Tandplejen tilbyder kommunal specialtandpleje hver torsdag på Sølund Tandklinik. Ordningen er i 2018 udvidet til ligeledes at omfatte hver anden onsdag. Bemandingen af Sølund Tandklinik udgøres af en tandlæge, en tandplejer samt to klinikassistenter. Den Kommunale Specialtandpleje samarbejder med den Regionale Specialtandpleje, idet både Region Midt og Skanderborg Kommune benytter Sølund Tandklinik, dog på forskellige ugedage.

Opfølgning på kontraktmålet:

Tandplejen vil følge op på målet ved at foretage en simpel optælling af, hvor mange patienter der modtager specialtandpleje i henholdsvis kommunalt og regionalt regi ultimo 2019. Ultimo 2018 omfattede specialtandplejen ca. 135 regionale patienter og ca. 170 kommunale patienter.

I f. ”Modernisering af Omsorgstandplejen”

En arbejdsgruppe under Sundhedsstyrelsen er under overskriften, ”Modernisering af Omsorgstandplejen”, fremkommet med en række anbefalinger til et kvalitetsløft af Omsorgstandplejen frem til 2020. Satspuljemidler ledsager anbefalingerne frem til 2020, men desværre i utilstrækkeligt omfang.

Hovedtrækkene i anbefalingerne fra arbejdsgruppen er:

- At bevæge sig fra *Behandling* til *Forebyggelse* i Omsorgstandplejen.
- At sikre ensartet visitation blandt visitatorer på Ældreområdet, således at borgere i målgruppen tilbydes visitation.
- At Tandplejen og Ældreområdet i et samarbejde etablerer individuelle Mundplejeplaner og opfølgning herpå for brugerne af omsorgstandplejen.

Aktiviteter:

- Omsorgstandplejeteams i Skanderborg Kommune er blevet reorganiseret, sådan at der nu er tre omsorgsteams i kommunen: Et team i Ry, et team i Hørning og Skanderborg samt et team i Galten. Tidligere blev opgaven varetaget af to omsorgsteams.
- En 0,4 klinikassistent er ansat som led i Sundhedsplan 2018-2020.
- Lederen af tandplejen og en 0,4 klinikassistent har afholdt 5 undervisningsseancer til plejepersonalet på ”Plejecenter Kildegården vedr. instruktion i tandbørstning på omsorgspatienter samt opretholdelse af god mundhygiejne”.
- En 0,4 klinikassistent har indledt samarbejde med plejepersonalet på ”Plejecenter Kildegården” med henblik på konkret sidemandsoplæring af plejepersonalet til den enkelte omsorgspatient.
- En tandplejer og en 0,4 klinikassistent har påbegyndt generelt undervisningsforløb af plejepersonale på ”Plejecenter Dagmargaarden”.
- Tandplejen har truffet aftale med ”SOSU Østjylland” om afholdelse af undervisningsforløb vedrørende mundhygiejne for kommende SOSU-assistenten. Der er planlagt et samarbejde om 2-3 undervisningsforløb i 2019, hvor en tandplejer vil undervise de SOSU-studerende fra ”SOSU Østjylland”.

Opfølgning på kontraktmålet:

Tandplejen har ikke udført en base-line undersøgelse vedrørende mundhygiejne blandt omsorgspatienter, inden ovennævnte tiltag blev iværksat, idet en sådan undersøgelse i sig selv ville være særdeles ressourcekrævende. Imidlertid er det forventningen, at en bedring af mundhygiejnen blandt omsorgspatienter vil kunne iagttages i løbet af 2019.

II. Forudsætninger for levering af kerneydelserne – en bæredygtig arbejdskultur

Tandplejens faglige mål for *kerneydelserne*, beskrevet under **Ia-If**, kan kun nås gennem et velfungerende personale og en velfungerende ledergruppe. Der er således brug for en form for balance i arbejdslivet, som på den ene side sikrer

trivsel for medarbejdere og ledere, og på den anden side sikrer målopfyldelse af de faglige mål. I det følgende behandles en række mål, som samlet set sigter mod konsolidering og udvikling af en bæredygtig arbejdskultur.

II a. Fortsat lavt sygefravær i 2019

I de seneste 12 måneder har Tandplejen haft et sygefravær på 3,84 pct. (Targit). Tandplejen tilstræber fortsat at have et lavt sygefravær i 2019. Et lavt sygefravær er ikke kun en trivselsmarkør, men bidrager også til, at arbejdsopgaverne fordeles på flest mulige hænder; herved sikres, at opgaverne forekommer lettere, mere overskuelige og overkommelige for den enkelte medarbejder.

Aktiviteter:

Tandplejen arbejder for en bæredygtig arbejdskultur, se II b.-II e.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Tandplejen afholder samtale med sygemeldte medarbejdere i forbindelse med længerevarende sygdom for at sikre fælles forventningsafstemning samt mulighed for medarbejderens tilbagevenden til arbejdet. Tandplejens ledergruppe gennemgår fraværstatistikkerne fra Targit på ledermøder en gang om måneden.

II b. Tillid og Kontrol – Tandplejen ønsker at finde den rette balance mellem disse begreber

Det er vigtigt at finde den rigtige balance mellem Tillid og Kontrol. Den kontrollerende leder kan kvæle arbejdsglæden hos medarbejderen, mens medarbejderen, der uden sanktioner kan begå tillidsbrud, let kan komme til at ødelægge retfærdighedsfølelsen hos sine kollegaer.

Aktiviteter:

Tandplejen prøver også i 2019 at finde den gyldne middelvej mellem på den ene side yderpunktet *"Tillid er godt, men kontrol er bedre"* og på den anden side yderpunktet *"Blind tillid til alle"*. Tandplejen forsøger at arbejde med, hvad man kunne kalde *"Den Seende Tillid"*, hvor kun få, men til gengæld afgørende områder er underkastet kontrol.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Opfølgning er en kontinuerlig proces, som i realiteten finder sted på daglig basis. Herudover har opfølgning i øvrigt fundet sted i forbindelse med afholdelse af MUS-samtale samt efter 311-undersøgelsen i 2018. Tandplejen opnåede en flot overordnet score på *"Motivation og Tilfredshed"* (6,2) og *"Engagement"* (6,5). Imidlertid vil der altid være områder, der kan løftes, og Tandplejen har på MED-udvalgsmøder gennemgået 311-rapporter og aftalt specifikke indsatsområder i de forskellige distrikter. Arbejdet med trivsel og psykisk APV er i sagens natur en kontinuerlig proces, men de specifikke indsatsområder, der hidrører fra 311-undersøgelsen forventes afsluttet på næste MED-udvalgsmøde ultimo 2018.

II c. Sparring i ledergruppen – lederen må ikke føle sig ensom, men skal være en del af et fællesskab

Tandplejen har 4 ledere. Målet i ledergruppen er, at der hersker åbenhed og tillid blandt lederne indbyrdes, så man kan bruge hinanden som sparringspartnere i vanskelige spørgsmål. Det er legitimt, at lederne kan have indbyrdes forskellige opfattelser i forskellige spørgsmål, men til gengæld hersker der i ledergruppen enighed om, at man loyalt bakker op om vedtagne beslutninger – også selv om man personligt hellere så en anden løsning valgt.

Aktiviteter:

Ledergruppen har siden 2009 været på et årligt internatkursus af 2 dages varighed, hvor spørgsmål af betydning for den enkelte leder bliver drøftet. Samtidig er internatet et refleksionsrum, hvor lederen har muligheden for at drøfte egen ledelsesstil, sende prøveballoner af sted og få sparring af sine lederkollegaer. Herudover mødes ledergruppen hver 14. dag til drøftelse af praktiske og principielle spørgsmål.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Lederen af Tandplejen afholder MUS-samtale med de øvrige 3 ledere i Tandplejen.

II d. Kliniksammenlægninger – skabelse af ny Best Practice

Ultimo 2017 er Skovbyskolens Tandklinik og Gyvelhøjskolens Tandklinik blevet sammenlagt på Gyvelhøjskolens Tandklinik, og samtidig er Bakkeskolens Tandklinik og Højboskolens Tandklinik blevet sammenlagt på Højboskolens Tandklinik.

Medarbejderne på sammenlægningsklinikkerne har som udgangspunkt haft et ønske om, at kliniksammenlægningerne kunne realiseres, så man kunne få glæde af mere sparring mellem kollegaer. Selve den fysiske del af flytningen, nemlig at flytte i andre lokaler, vil også erfaringsmæssigt være den lette del af sammenlægningsprocessen. Den vanskeligere del har med sammenlægning af *kulturer* at gøre, fordi denne forandring også rummer elementer af usikkerhed og utryghed:

- Er min rolle fortsat den samme på den ny klinik, eller skal jeg lave noget andet?
- Vi plejer at gøre det på vores måde, fordi det er den bedste, så det skal vi vel blive ved med?

Målet for kliniksammenlægningerne er, at der etableres en ny Best Practice under samtidig bibeholdelse af høj trivsel hos medarbejderne.

Aktiviteter:

2017:

Lederne på sammenlægningsklinikkerne har udarbejdet bemandingsplaner og funktionsbeskrivelser for medarbejderne. Planerne er blevet forelagt de enkelte medarbejdere, og relevante justeringer er herefter foretaget.

2018:

Arbejdet med fastlæggelse af Best Practice på sammenlægningsklinikkerne vil foregå i åben drøftelse.

Beslutning om valg af fremtidig Best Practice vil basere sig på saglige argumenter for og imod de mulige procedurer.

2019: Der er tale om en flerårig proces, og arbejdet med etablering af Best Practice og skabelse af en ny, fælles klinikkultur fortsætter i 2019.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Opfølgning vil finde sted på klinikmøder og til MUS-samtaler samt på ledermøder.

II e. Lead by Example

Tandplejens fire ledere varetager patientbehandling i varierende omfang. Mødet med Tandplejens brugere og samarbejdet med medarbejderne giver lederen mulighed for at afprøve nye ideer og retningslinjer i praksis samt at føle effekten heraf på egen krop. Samtidig giver mødet med patienter og det tætte samarbejde med medarbejderne tillige lederen mulighed for at udvise ordentlighed i bred forstand; lederen kan gå forrest og vise vejen, når nye tiltag skal implementeres, og lederen kan udvise ydmyghed i mødet med medarbejderen, der besidder spidskompetence. Herudover vil lederen samtidig kunne bidrage til at sætte rammerne for, hvordan kommunikationen bør være. Det tætte samarbejde med patienter og medarbejdere bidrager hermed til at skabe sammenhold og fælles korpsånd til glæde for alle involverede.

Aktiviteter:

Samarbejde og dialog med patienter og medarbejdere på klinikken.

Opfølgning på kontraktmålet:

Patienten eller forældrene kvitterer i princippet med en evaluering af konsultationen efter hvert besøg, enten i form af eksplicitte tilkendegivelser, men oftest blot i form af et: "Tak for i dag". Lederen vil efter endt arbejdsdag på klinikken næppe være i tvivl om, hvorvidt dagen har været vellykket eller mindre god. Ikke sjældent vil hverdagens små og hidtil upåagtede begivenheder give anledning til efterfølgende refleksion hos lederen, som måske siden udmøntes i en efterfølgende ændring af den eksisterende arbejdsgang.

Herudover vil mere formel opfølgning finde sted dels på klinikmøder og til MUS-samtale.

III. Det tværfaglige samarbejde i kommunen

III a. Samarbejde eksternt – Tandplejen og Bydelsmødre

Tandplejen vil også i 2019 deltage i dialogmøde med Bydelsmødre.

Aktiviteter:

En tandplejer har deltaget i et arrangement for Bydelsmødre i 2018. Arrangementet er en årligt tilbagevendende begivenhed, som giver Tandplejen mulighed for at indgå i dialog med ressourcestærke kvinder af anden etnisk herkomst end dansk.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Tandplejen ser det som en oplagt mulighed for at udbrede sundhedsfaglige budskaber om mund og tænder til sådanne "ambassadører", som formentlig med andre ord og virkemidler, end Tandplejen betjener sig af, vil kunne udbrede budskaberne til beboere i deres lokalområde.

III b. Samarbejde eksternt – Tandplejen og Forældreiværksættergrupper

Tandplejen vil også i 2019 deltage i dialogmøde med Forældreiværksættergrupper.

Aktiviteter:

Tre af Tandplejens tandplejere mødes hver især med Forældreiværksættergrupper 5-6 gange om året. Forældreiværksættergrupper udgøres af førstegangsførelse med et barn i alderen 7-8 måneder. På møderne får tandplejerne mulighed for at udbrede budskaber om vigtighed af tandbørstning mv.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Tandplejens tandplejere vurderer, at der i Forældreiværksættergrupperne er stor tilfredshed med ordningen, og Tandplejen betragter arrangementet som en god mulighed for at få introduceret vigtigheden af tandbørstning på et tidligt tidspunkt i bevidstheden hos førstegangsførældrene.

III c. Samarbejde eksternt – Tandplejen og Børnesocialrådgiverne i Skanderborg

Tandplejen ønsker et fortsat godt samarbejde med Børnesocialrådgiverne i 2019.

Aktiviteter:

Tandplejen har foretaget underretning af de få børn, der har givet anledning til bekymring. Der har typisk været tale om børn, Tandplejen ikke har kunnet etablere kontakt med om et regelmæssigt tandplejeforløb.

Opfølgning på udviklingsmålet:

Tandplejen har via telefonisk konsultation kunnet modtage principiel vejledning fra Børnesocialrådgiverne. Herudover har Tandplejen erfaret, at det med Børnesocialrådgivernes hjælp har været muligt efterfølgende at genetablere tandplejeforløbet hos de børn, der ikke modtog regelmæssig tandpleje.

III d. Samarbejde eksternt – Tandplejen og Jobcentret

Tandplejen ønsker et fortsat godt samarbejde med Jobcentret i 2019.

Aktiviteter:

Tandplejen har gennem en årrække været praktikvært for Jobcentret.

Opfølgning på udviklingsmålet:

I forbindelse med afholdelse af evalueringsmøder samt telefoniske drøftelser med konsulenter i Jobcentret er samarbejdet gradvist blevet styrket.